

Konference Sexualita před soudem. Deviantní sexuální praktiky a jejich stíhání od 14. do 19. století

Trestná činnost sexuální povahy se řadí bezesporu k oblastem, které vždy přitahovaly a dodnes přitahují značnou pozornost veřejnosti i médií. Sexuální delikty patří k těm trestným činům, které byly pro jejich vysokou nebezpečnost od nejstarších dob trestněprávně postihovány, protože zasahovaly do osobní svobody a důstojnosti jedince, do jeho pohlavní integrity či do zdravého vývoje mladistvých. Z tohoto důvodu náleží jistě k současným úkolům právních dějin rovněž výzkum této oblasti. Zkoumání vývoje trestněprávní úpravy a praxe vybraných skupin deliktů si již před několika lety předsevzaly a za svůj dlouhodobý úkol si vytknuly Katedra dějin státu a práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity společně s Evropskou společností pro právní dějiny (*The European Society for History of Law*), které v minulosti společnými silami v této oblasti uspořádaly v Brně několik konferencí na následující témata a vždy s dovětkem „včera a dnes“: korupce (2013), sexuální trestné činy (2014), trestné činy proti životu a zdraví (2015) a majetkové a hospodářské trestné činy (2016).¹

O tyto konference byl vždy nezvykle velký zájem a jejich účastníci se zamýšleli nad nejrůznějšími jevy spojenými s danou trestnou činností a nad jejich právní úpravou od počátků až do současnosti. Mezi účastníky patřili vždy vedle právních historiků a akademických pracovníků, zabývajících se trestním právem, i odborníci z praxe, kteří zde prezentovali vlastní zkušenosti s daným druhem kriminality. Jednalo se tak o konference, na kterých zazněly jak historickoprávní, tak i pozitivněprávní příspěvky a došlo tedy velmi vhodně ke spojení právních dějin s pozitivním právem.

Vývoj trestního práva a stíhání kriminálních činů v historii se stal v posledních třiceti letech předmětem intenzivního výzkumu i v německy mluvících zemích, kde k tomuto tématu byly uspořádány desítky konferencí, obhájen byl bezpočet disertačních a habilitačních prací, jakož i došlo k sepsání stovek knih. V posledních deseti letech se v Rakousku a Německu zformoval okruh badatelů, kteří se každoročně setkávají u některého z témat trestněprávní historie. Katedře dějin státu a práva brněnské právnické fakulty se v loňském roce podařilo navázat úzkou spoluprací s tímto okruhem právních a obecných historiků kolem prof. Gerharda Ammerera z Paris Lodron Universität Salzburg a prof. Gerharda Fritze z Pädagogische Hochschule Schwäbisch-Gmünd, jejímž výsledkem bylo uspořádání třídní mezinárodní konference ve dnech 21.–23. září 2017 na půdě Právnické fakulty Masarykovy univerzity věnované historii stíhání sexuálních trestných činů ve středověku a v raném novověku.

¹ Z těchto konferencí byly vydány, a tak odborné i laické veřejnosti předloženy, následující publikace, které představují dosud jediné ucelené vývojové zpracování vybraných skupin trestných činů v české a slovenské právní historiografii: SCHELLE, K. – TAUCHEN, J. (eds.), *Korupce – včera a dnes*. Brno: The European Society for History of Law, 2013, 224 s.; SCHELLE, K. – TAUCHEN, J. (eds.), *Sexuální trestné činy včera a dnes*. Brno: The European Society for History of Law, 2014, 448 s.; TAUCHEN, J. – SCHELLE, K. (eds.), *Trestné činy proti životu a zdraví včera a dnes*. Brno: The European Society for History of Law, 2015, 403 s.; VOJÁČEK, L. – TAUCHEN, J. (eds.), *Majetkové a hospodářské trestné činy včera a dnes*. Brno: Masarykova univerzita, 2016, 457 s.

Pro Katedru dějin státu a práva se jednalo o první konferenci se vsutku mezinárodním charakterem v její historii, které se zúčastnili převážně hosté z Rakouska a Německa. Účastníci z České a ze Slovenské republiky tak měli možnost vidět, jakým odlišným způsobem probíhají konference ve státech západní Evropy. Hlavní odlišností byla především velice dlouhá, hluboká, se zájmem vedená a neustávající diskuze k předneseným příspěvkům, které organizátoři konferencí v České republice často neposkytují potřebný prostor, či o ni účastníci neprojevují dostatečný zájem.

Jednání konference otevřel vedoucí Katedry dějin státu a práva brněnské právnické fakulty prof. JUDr. Ladislav Vojáček, CSc., který přítomné hosty přivítal a vyzdvihl význam navázané spolupráce pro další rozvoj vzájemných vztahů mezi jednotlivými pořádajícími pracovišti v oblasti výzkumu dějin trestního práva. Konferenční příspěvky odezněly postupně v němčině nebo v angličtině ve čtyřech blocích.

Pro účely této zprávy by postrádalo význam podrobně rozebírat obsah jednotlivých vystoupení, proto dále uvádíme pouze jméno referenta a název příspěvku tak, aby si čtenář udělal představu o obsahovém zaměření konference: Karl Härter (Frankfurt nad Mohanem), „... *neodolatelná všemoc pohlavního pudu – policejní zákonodárství a sexuální deviance mezi kriminalizací, potrestáním a liberalizací*“; Wolfgang Wüst (Erlangen-Norimberk), „*Sexualita a dobrá policie. Raně novověké řády pro prostitutky, porodní báby, cizoložníky a alkoholiky v jižním Německu*“; Gerhard Fritz (Schwäbisch-Gmünd), „*K čertu s takovými nečistými lidmi! Co je dovoleno a co zakázáno? K hranicím sexuální deviance v kronice Hraběte Zimmerna z roku 1550*“; Robert Jütte (Stuttgart), „*Při takové příležitosti páchají často smilstvo sami s křesťankami – zakázané sexuální kontakty mezi příslušníky různých náboženství v raném novověku*“; Claudia Ulbrich (Berlín), „*Sexuální deviance v prostředí potulných herců*“; Gerhard Ammerer (Salzburg), „*Delikt prostého smilstva a jeho trestání*“; Alfred Stefan Weiß (Salzburg), „*Zakázaná sexualita v raně novověkých nemocnicích*“; Elke Hammer-Luza (Graz), „*Protože to už byl třetí případ. Delikt vraždy dítěte a jeho motivy v Rakousku od raného novověku až do poloviny 19. století*“; Peter Dinzelbacher (Werfen im Pongau), „*Znalo středověké myšlení smilstvo s dětmi?*“; Andrea Griesebner, Susanne Hehenberger (Vídeň), „*Sexualita jako důvod rozvodu: deviantní a mimomanželské praktiky jako argument pro raně novověké manželské řízení*“; Sašo Jerše (Lublaň), „*In vino crimen sodomitiae. Homosexualita v soudním procesu před zemským soudem v Hrastovci v Dolním Štýrsku v roce 1749*“; Alica Křápková (Brno), „*Sexuální trestné činy v městských knihách v českých zemích*“; Petr Kreuz (Praha), „*Případy těžké sexuální delikvence před městskými soudy v Čechách v 16. a na počátku 17. století*“; Miroslav Lysý (Bratislava), „*Křesťanská morálka, ideál cudnosti a sexuální trestné činy ve středověku v Uhersku*“ a Blanka Szeghyová (Bratislava), „*Sexuální trestné činy v uherských městech v raném novověku*“.

Diskuze mezi účastníky probíhala nejen v rámci konferenčního jednání samotného, nýbrž i po jeho skončení při společné slavnostní večeři a dalším doprovodném programu, do kterého byla vzhledem k obsahovému zaměření konference zařazena prohlídka kasemat hradu Špilberk, kostnice pod kostelem sv. Jakuba či kapucínské hrobky.

S jednotlivými příspěvky z konference se bude moci odborná i laická veřejnost seznámit v příštím roce v konferenčním sborníku, který vyjde ve Vídni v nakladatelství Rakouské akademie věd.

Jaromír Tauchen